

Aurel Chiriac

A Bihar megyei és Nagyvárad Történeti és Régészeti Múzeumi Társulattól a Körösvidéki Múzeumig

Amikor a XIX. század folyamán lefektették Európában a modern nemzeti államok alapjait, felmerült az az igény is, hogy ezen államok múltbeli emlékét megmentsék. A magángyűjteményeket – amelyeket legitimizált ezek régi eredete és kiváltságos társadalmi helyzete – felváltották a közgyűjtemények, a múzeumok. Az ősi civilizációs emlékek tanulmányozása pedig elsőbbséget élvezett az új nemzetek e téren való legitimizálása céljából is. Az elsőként az északi országokban megvalósuló elképzelés egész Európában elterjedt.

Az Osztrák–Magyar Monarchia korabeli Nagyváradon, a már 1851-ben felmerült javaslatnak megfelelően, Gyalóky Lajos kezdeményezésére 1872. augusztus 28-án megalakult a *Bihar megyei és Nagyvárad Történeti és Régészeti Múzeumi Társulat*, melynek első elnöke a megye prefektusa volt. A társulat célja egyrészt „Bihar múltbeli kincseinek összegyűjtése adományok, gyűjtések és régészeti ásatások által”, másrészt,

*Placa atestând construirea clădirii muzeului
A múzeumépület építésének emléktáblája*

istoric al Bihorului” și totodată ca din obiectele adunate să realizeze „o expoziție permanentă ce să se poată vizita de public și în același timp ca această expoziție să fie adăpostită într-un locaș propriu”. Prefectura județului Bihor a pus la dispoziția societății două săli în sediul ce îl deținea atunci, pentru depozitarea patrimoniului propriu și pentru organizarea unei expoziții pe baza materialului strâns deja. De altfel, la scurt timp, s-a deschis prima expoziție (24 decembrie 1872–24 ianuarie 1873), care s-a bucurat de un succes considerabil, fiind vizitată de 300 de persoane. S-a editat și o revistă de specialitate, *Régészeti és Történelmi Közlemények* (*Comunicări de istorie și arheologie*), al cărui prim număr a apărut la 1 aprilie 1875 (din păcate revista își încetează apariția după numai un an). Cu o parte din patrimoniul deținut, s-a participat chiar la expoziția de arheologie organizată în anul 1876 cu ocazia *Congresului internațional de arheologie și anatomie de la Budapesta*. În primăvara anului 1878 Rómer Flóris organizează în cele două săli o altă expoziție „de o adevărată importanță națională”, la reușita acesteia contribuind mai multe societăți din Transilvania, precum *Societatea muzeului transilvan*, care trimite 101 piese arheologice, sau *Societatea de arheologie și istorie Timișoara*, cu 13 piese de artă decorativă. Din anul 1879, activitatea *Societății* este periclitată, întrucât autoritățile îi retrag sprijinul locativ. După intervenții repetate Societatea Economică le oferă un spațiu la periferia orașului, loc în care colecția, care cuprindea 4737 de piese, a fost adăpostită timp de șase ani. În anul 1885 *Societatea* a organizat o nouă expoziție, în două săli închiriate într-o clădire de pe strada Moscovei, iar la 14 iunie 1886 încă una, în sala mare a prefecturii, unde au fost expuse peste 2000 de piese. Cu această ocazie a fost tipărit și un ghid al obiectelor expuse. Readucerea pe linia de plutire a *Societății* se datorează eforturilor noului comitet de conducere, format din personalități de seamă ale culturii bihorene, precum Iosif Vulcan sau Bunyítay Vinceze.

În ședința din iunie 1888 se aduce la cunoștință faptul că arhiva familiei Frater a fost cedată *Societății*, pentru a fi pusă la dispoziția cercetătorilor. Ca urmare, începând cu 28 decembrie 1888 *Societatea* întreprinde demersurile pentru dobândirea unei clădiri unde să se expună obiectele proprii, cerând prefecturii un teren în acest scop. Chiar dacă administrația orașului răspunde pentru moment negativ cererii, lucrurile se schimbă după ce, în testamentul său, episcopul Diecezei romano-catolice din Bihor, Ipolyi Stummer Arnold (1823–1886), un rafinat colecționar de artă, în special de factură religioasă, stipula că își lasă lase colecția orașului, dar cu condiția ca autoritățile acestuia să se angajeze să construiască un edificiu muzeal pentru păstrarea și valorificarea acesteia. Ca urmare, succesorul său, Schlauch Lőrincz, donează un teren pe strada Muzeului nr. 4, în apropierea complexului baroc orădean (Șirul Canonicilor, Catedrala

hogy az összegyűjtött tárgyakból „megvalósuljon önálló épületben egy a nagyközönség számára látogatható állandó kiállítás”. Bihar megye prefektúrája két termet bocsátott a társaság rendelkezésére akkori székházában saját gyűjteményének elhelyezésére és egy kiállítás megszervezésére a már összegyűjtött anyagból. Röviddel ezután megnyílt az első tárlat (1872. december 24 – 1873. január 24.), amely rendkívül sikeresnek bizonyult a 300 látogató érdeklődésének köszönhetően. A Társulat egy szakmai lapot is kiadott *Régészeti és Történelmi Közlemények* címmel, melynek első száma 1875. április 1-jén jelent meg (sajnos a kiadvány egy év múlva megszűnt). A gyűjtemény egy részével részt vettek az 1876-os *Budapesti Nemzetközi Archeológiai és Anatómiai Kongresszus* alkalmából megrendezett régészeti kiállításon is. 1878 tavaszán Rómer Flóris egy másik, „valódi országos jelentőségű” kiállítást szervezett a két teremben, amelynek sikeréhez hozzájárult több erdélyi társaság is, mint pl. a *Transzilvániai Múzeumi Társaság*, amely 101 archeológiai műtárgyat vagy a *Temesvári Archeológiai és Történelmi Társaság*, amely 13 darab művészeti tárgyat küldött. 1879-től a *Társaság* tevékenységét veszélyeztette, hogy a hatóságok megvonták a bérleti támogatásukat. A folyamatos közbenjárásnak köszönhetően a Gazdasági Társaság felajánlott egy helyiséget a város szélén, amelyben a 4737 darabos gyűjtemény hat éven keresztül kapott helyet. 1885-ben a *Társaság* egy új kiállítást szervezett a Moscovei utcán lévő épület két termében, majd 1886. június 14-én még egyet a prefektúra nagytermében, ahol több mint 2000 darab műtárgyat láthatott a közönség. Ez alkalomból kiállításvezetőt is kiadtak a kiállított műtárgyakról. A bihari kultúra jeles személyiségeiből (Iosif Vulcan vagy Bunyitay Vincze) álló új vezetőség erőfeszítéseinek köszönhetően a *Társaság* működése fellendült. Az 1888-as ülésen bejelentették, hogy a Frater család archívumát átengedték a *Társaságnak* azzal a céllal, hogy elérhető legyen a kutatók számára. Így 1888. december 28-tól a *Társaság* megtette a szükséges lépéseket egy épület megszerzéséhez, saját tárgyainak kiállításához, ezért területi igényét bejelentette a prefektúrának. Bár a település vezetése nemet mondott a kérésre, Ipolyi Stummer Arnold (1823–1886) bihari római katolikus püspök – kifinomult ízlésű, főként vallási jellegű művészeti tárgyak gyűjtője – végakaratóban a városra hagyta gyűjteményét azzal a feltétellel, hogy Nagyvárad vezetősége vállalja egy múzeumépület megépítését ezen tárgyak megőrzése céljából. Utóda, Schlauch Lőrincz a Múzeum utca 4. szám alatti telket adományozta a nagyváradi barokk épületegyüttes közelében (Kanonok sor, Római Katolikus Katedrális, Püspöki Palota). Nagyvárad lakosságának és a megye anyagi hozzájárulásának köszönhetően 1890-ben összegyűjt a szükséges összeg a múzeum megépítéséhez. Ifjabb Rimanóczy Kálmán építész fejezte be az építési tervek, és építtette fel az új múzeumot.

romano-catolică, Palatul episcopal). Prin contribuția financiară a populației orașului Oradea, dar și a județului, în anul 1890 s-au colectat sumele necesare construirii edificiului muzeal. Cel care a finalizat proiectul și construcția noii clădiri a fost arhitectul Rimanóczy Kálmán junior.

Efortul depus a fost încununat de ziua când președintele Societății, Beöthy László, a deschis pentru public porțile noul muzeu amenajat în 9 săli ale noii clădiri, respectiv în 27 iunie 1896. În primele 3 săli erau expuse colecțiile proprii, iar în celelalte colecția Ipolyi. Prima sală găzduia fondurile arhivistice ale familiilor Baranyi și Fráter, o parte din biblioteca Societății, dar și monede și plachete; a doua fragmente de faună preistorică, vase preistorice, obiecte și unelte din epoca romană și a migrațiilor; a treia documente și obiecte privind istoria medievală a orașului Oradea, colecții de bancnote, arme, steaguri. Cu mici modificări, expoziția rămâne neschimbată până după primul război mondial. Una dintre ele se face în 1911, când se decide ca lapidarul, compus în cea mai mare parte din piese provenite din incinta cetății Oradea, să fie expus publicului. În această perioadă colecțiile sale ajung să fie extrem de apreciate, o dovadă în acest sens fiind participarea cu exponate la expozițiile internaționale de la Paris (1900), Kosice (1907), Londra (1908), Viena (1910), Budapesta (1912, 1913). Sunt editate și un număr de șase anuare (ultimul în 1913) care conțineau, pe lângă informații despre componența colecțiilor, studii referitoare la istoria antică și medievală a Bihorului.

Aproape pe întreaga durată a primei conflagrații mondiale muzeul va fi închis. Intrarea României în război a determinat statul maghiar să trimită o comisie de la Budapesta la muzeul din Oradea, aceasta ambalând între 7–15 septembrie 1916, în 43 de lăzi obiectele colecției Ipolyi și alte piese din colecția *Societății de arheologie a județului Bihor și a orașului Oradea*, acestea din urmă pentru că erau mărturii importante pentru istoria maghiarilor din aceste locuri ale Imperiului Austro-Ungar. Se întocmește o listă cu obiectele ambalate (26 de pagini), iar piesele rămân la Oradea până la terminarea războiului. Între timp, Gerovich Tibor, director al Muzeului Creștin din Esztergom și muzeograf la Muzeul Național din Budapesta, îi cere arhiepiscopului primat al Ungariei, Csernoch János, să găsească o cale juridică pentru a putea transfera colecția la Esztergom. Întrucât Ministrul Cultelor din Ungaria aprobă cererea prelatului, la sfârșitul anului 1918 Gerovich împreună cu directorul-custode Ernyei merg la Oradea pentru a prelua colecția. Ajunși aici descoperă că piesele cele mai valoroase, cupele din aur cu filigran și email dispăruseră, fiind sustrate de un fost funcționar al instituției care le dusese în Statele Unite.

După 1 Decembrie 1918, dar mai ales după instaurarea administrației românești, muzeul va rămâne sub coordonarea științifică a *Societății*

*Primul sediu. Expoziția de bază inaugurată la 1896 – Artă (colecția Ipolyi)
Első székhely. Az 1896-ban megnyílt kiállítás – Képzőművészet
(Ipolyi-gyűjtemény)*

Az erőfeszítések megkoronázásaként 1896. június 27-én a Társaság elnöke, Beöthy László megnyitotta a nyilvánosság számára az új épület 9 termében berendezett új múzeum kapuit. Az első három teremben a saját gyűjteményeket állították ki, a többiben pedig az Ipolyi-gyűjtemény kapott helyet. Az első teremben a Baranyi és a Fráter család levéltári állománya, a Társaság könyvtárának egy része, valamint érmék és plakettek; a másodikban az őskori fauna részleteit és edényeket, a római, valamint a népvándorlások korából származó tárgyakat, eszközöket helyezték el; a harmadik kiállítóhely pedig Nagyvárad középkori történetére vonatkozó dokumentumoknak, tárgyaknak, bankjegygyűjteményeknek, fegyvereknek, zászlóknak adott helyet. Kisebb módosításokkal ugyan, de a kiállítás változatlan maradt egészen az első világháború utáni időszakig. 1911-ben például az a döntés született, hogy állítsák ki a nyilvánosság számára a főként a nagyváradi várból származó darabokból álló lapidáriumot. Ebben az időszakban gyűjteményei nagy megbecsülésnek örvendtek, melyet bizonyít a nemzetközi kiállításokon való részvétel: Párizs (1900), Kassa (1907), London (1908), Bécs (1910), Budapest (1912, 1913). Hat évkönyvet is kiadtak (az utolsót 1913-ban), amelyek a gyűjtemény összetételéről szóló információk mellett tartalmaznak Bihar ókori és középkori történelméről szóló tanulmányokat is.

Az első világháború majdnem teljes időszaka alatt a múzeum zárva tartott. Románia háborúhoz való csatlakozása arra készítette a magyar

de arheologie și istorie a județului Bihor și a orașului Oradea, primind însă un sprijin substanțial financiar din partea *Inspectoratului general al muzeelor*, creat de statul român. Astfel, se trece la reorganizarea și modernizarea expoziției, lucrările terminându-se în data de 27 ianuarie 1919. Muzeul începe să funcționeze din anul 1921, prilej cu care a fost editat primul ghid bilingv (română-maghiară) al unui muzeu din Transilvania. În anul 1922 patrimoniul muzeului cuprindea 14.080 antichități, 1369 obiecte de etnografie, 824 opere de artă, iar biblioteca 8132 de volume.

În anii interbelici, un grup de intelectuali români, orădeni și bihoreni au întemeiat, la 23 iunie 1929, *Casa Națională a Bihorului*, cu sediul în hotelul Regina Maria (Str. Republicii). Aceștia și-au propus „înființarea unui muzeu etnografic al frontierei de vest”, care urma să fie deschis în primăvara anului 1932, în clădirea actualului muzeu Ady Endre. Colecția de etnografie a *Casei Naționale* a avut la început 49 de piese, achiziționate toate în anul 1930 din 22 de gospodării din Poienii de Sus și Pietroasa. Între anii 1930–1933 principalele obiective ale *Casei Naționale a Bihorului* erau găsirea unui local pentru expoziție și îmbogățirea colecției cu piese etnografice românești, în principal. Ca locație, Consiliul de administrație al *Casei Naționale* s-a stabilit la etajul unu al palatului său, de pe strada Republicii nr. 13. În anul 1932 s-a aprobat ca *Reuniunea femeilor române din Beiuș* să expună aici permanent, într-o vitrină, piese de artă țărănească. De altfel, prin grija acesteia fusese deschisă, între 7–13 noiembrie 1926, la Oradea, iar mai apoi, între 15–20 noiembrie la Beiuș, cea dintâi expoziție de artă populară românească din Bihor. După închiderea expoziției, obiectele au fost cumpărate de primarul orașului Oradea, George Tulbure, care dorea să înființeze un muzeu etnografic, pe lângă Biblioteca publică a municipiului.

În 1933, Consiliul de administrație al *Casei Naționale* se adresează Primăriei și Prefecturii pentru a cere sprijin în vederea îmbogățirii colecției. La 20 ianuarie 1934, în ședința Consiliului de administrație era menționat că „se puseseră bazele unui muzeu al Casei Naționale în fosta sală de ședințe”. Din cele 166 de obiecte aflate în inventarul din anul 1933, 49 provin din colecția ASTREI, iar 101 din cea a Primăriei. Într-un alt inventar, păstrat la Biblioteca Județeană din Oradea, datat 15 noiembrie 1933, sunt înșirate 101 obiecte cu denumirea lor. Primăria donează muzeului încă 18 obiecte în cursul anului 1934, numărul donatorilor crescând însă considerabil, mai ales după inaugurarea oficială a muzeului, pe data de 28 mai 1934. Preocupările muzeistice ale *Casei Naționale*, al cărei președinte era profesorul universitar Lazăr Iacob, iar secretar avocatul Ștefan Mărcuș, se extind de la etnografie la istorie, numismatică, arheologie, colecția îmbogățindu-se apoi cu fotografii, obiecte

államot, hogy 1916. szeptember 7–15. között Budapestről egy bizottságot küldjön a nagyváradi múzeumba, 43 ládába csomagolva az Ipolyi-gyűjtemény műtárgyait, valamint a *Bihar megyei és Nagyváradi Történeti és Régészeti Múzeumi Társaság* gyűjteményének egyéb műtárgyait. Ez utóbbiakat azért, mert a magyar történelem fontos bizonyítékai voltak az Osztrák–Magyar Monarchia e területén. A becsomagolt tárgyakról összeállítottak egy listát (26 oldalas), a műtárgyak pedig Nagyváradon maradtak a háború végéig. Közben Gerovich Tibor, az Esztergomi Keresztény Múzeum igazgatója és a Budapesti Nemzeti Múzeum muzeológusa arra kérte Csernoch Jánost, Magyarország bíboros-hercegprímását, találja meg annak jogi módját, hogy a gyűjtemény Esztergomba kerülhessen. Miután a magyarországi egyházakért felelős minisztérium elfogadta a főpap kérelmét, 1918 végén Gerovich Tibor Ernyei igazgató-gyűjteményvezetővel együtt Nagyváradra ment átvenni a gyűjteményt. Itt azzal szembesült, hogy a legértékesebb műtárgyak, az aranykelyhek eltűntek, mivel az intézmény egy volt hivatalnok eltulajdonította azokat, és az Egyesült Államokba vitte.

1918. december 1-je, de főként a román közigazgatás bevezetése után a múzeum a *Bihar megyei és Nagyváradi Történeti és Régészeti Múzeumi Társaság* kezelésébe került, azonban az anyagi támogatást a román állam által létrehozott Múzeumok Főigazgatóságától kapta. Így a kiállítást újraszervezték és korszerűsítették. A munkálatokat 1919. január 27-én fejezték be. A múzeum 1921-től kezdte el a működését. Ez alkalomból adták ki először egy erdélyi múzeum kétnyelvű (román–magyar) kiállításvezetőjét. 1922-ben a múzeum gyűjteménye 14 080 régiségből, 1369 néprajzi tárgyból, 824 művészeti alkotásból, a könyvtár pedig 8132 kötetből állt.

A két világháború közötti években, 1929. június 23-án, egy nagyváradi és Bihar megyei román értelmiségiekből álló csoport megalapította a *Bihar Nemzeti Házát*, amelynek székhelye a Regina Maria hotelben volt (Republicii utca). Célul tűzték ki „egy a nyugati határ menti néprajzi múzeumnak a megalapítását”, amely 1932 tavaszán nyílt meg a jelenlegi Ady Endre Múzeum épületében. A *Bihar Nemzeti Háza* néprajzi gyűjteménye kezdetben 49 műtárggyal rendelkezett, amelyeket 1930-ban szereztek be 22 felsőpojényi és csegezi gazdaságból. 1930–1933 között a *Bihar Nemzeti Háza* legfontosabb célkitűzése az volt, hogy találjanak egy kiállítóhelyet, és román néprajzi műtárgyakkal gyarapítsák a gyűjteményt. A *Bihar Nemzeti Háza* közigazgatási tanácsának székháza saját palotájának első emelete lett, a Republicii utca 3. szám alatt. 1932-ben jóváhagyták, hogy a *Belényesi Román Nők Egyesülete* állandó kiállítást hozzon létre egy vitrinben népművészeti tárgyak számára. Az ő közreműködésükkel nyitották meg az első bihari román népművészeti

*Primul sediu. Expoziția de bază inaugurată la 1945 – Arheologie
Első székhely. Az 1945-ben megnyílt
kiállítás – Régészet*

din bronz, tezaure monetare, astfel că în anul 1937 ajunge să numere 1108 obiecte, în afara celor arheologice. O realizare importantă a *Casei Naționale* a fost participarea la expoziția internațională de păpuși de la Strasbourg din 4–30 noiembrie 1935, exponatele trimise (costume populare din Bihor, Râșnov și Bran; ouă încondeiate etc.) primind diploma de onoare. Activitatea *Casei Naționale* a continuat până în anul 1940, anul Dictatului de la Viena, de când nu mai există informații asupra bogatei colecții a muzeului în discuție.

După terminarea celui de-al doilea război mondial, începând cu anul 1947 muzeul ajunge sub conducerea unui colectiv obștesc, director al muzeului fiind ales istoricul

Solomon Știrbu, membru al Partidului Național Popular. Acesta s-a implicat activ în organizarea noii expoziții de bază, care a fost deschisă publicului la 7 noiembrie 1947. Istoricul nu a rămas prea mult la Oradea, ca urmare, din vara lui 1948 în fruntea instituției orădene vine Vlad Spotală, iar în anii de creare a Muzeului Țării Crișurilor (1968–1971), prof. Virgil Giurcă. După 1948 statul va aloca sume importante de bani pentru achiziții, colecția îmbogățindu-se simțitor. În anul 1951 se face un inventar al colecției muzeului, cel dintâi după cel realizat în 1913. La 25 martie 1953 începe reinventarierea întregului patrimoniu al muzeului, a cărei denumire era atunci *Muzeul Regional „Petőfi-Bălcescu”*, muzeu compus din două secții: istorie-arheologie și științele naturale. Îmbunătățiri substanțiale a suferit secția de istorie în anii 1958, 1961–1963, când obiectele provenite din cele mai recente săpături arheologice au fost expuse într-o formulă muzeotehnică nouă, specifică acelor vremuri. Din data de 15 decembrie 1964 a început să funcționeze *Secția de Etnografie și Artă*, până în anul 1966, când fiecare își va organiza separat activitatea și de când colecțiile acestora se vor îmbogăți mai cu seamă cu piese reprezentative ale artei populare românești, mai puține până atunci în colecțiile constituite din 1896, fiind însă în atenția muzeografilor și obiecte reprezentând arta populară maghiară, slovacă etc., iar în cazul celei de artă, cu lucrări reprezentative pentru arta românească și contemporană (tabel 1).

tárlatot 1926. november 7–13. között Nagyváradon, majd november 15–20. között Belényesen. A kiállítás bezárása után a műtárgyakat George Tulbure, Nagyvárad polgármestere vásárolta meg, aki egy néprajzi múzeumot akart létrehozni a város közkönyvtára mellett.

1933-ban a *Bihar Nemzeti Háza* közigazgatási tanácsa támogatást kért a polgármesteri hivataltól és a prefektúrától a gyűjtemény bővítésére. 1934. január 20-án, a közigazgatási tanács ülésén közzétették, hogy „a volt ülésteremben lerakták az alapjait a nemzeti Ház új múzeumának”. Az 1933-as leltárban talált 166 műtárgyból 49 az ASTRA gyűjteményéből, 101 pedig a polgármesteri hivataléból származott. A Nagyvárad Megyei Könyvtárban található másik leltárban, 1933. november 15-i dátummal 101 műtárgy megnevezése állt. A polgármesteri hivatal még 18 műtárgyat adományozott 1934 folyamán, azonban az ajándékozók száma a múzeum hivatalos felavatása, 1934. május 28-a után nőtt meg jelentősen. A *Bihar Nemzeti Háza* – amelynek elnöke Lazăr Iacob egyetemi professzor, titkára pedig Ștefan Mărcuș ügyvéd volt – múzeumi tevékenységei a néprajztól a történelemig, numizmatikáig, régészeti tárgyaktól terjedtek, de a gyűjtemény fotókkal, bronztárgyakkal, pénzérmékkel bővült, így 1937-ben a gyűjtemények 1108 műtárgyat számláltak a régészeti tárgyakon kívül. A *Nemzeti Ház* fontos vívmánya az 1935. november 4–30. közötti strasbourgi nemzetközi babakiállításon való részvétel volt, ahol a kiállított tárgyak (Biharból, Râșnov-ból és Bran-ból származó népviselet, festett tojások stb.) oklevelet kaptak. A *Nemzeti Ház* tevékenysége 1940-ig, a bécsi diktátum évéig folytatódott, ettől az időponttól azonban nem áll rendelkezésre információ az említett múzeum gazdag gyűjteményéről.

Primul sediu. Expoziția de bază inaugurată la 1945 – Evul mediu
Első székhely. Az 1945-ben megnyílt kiállítás – Középkor

Politica de achiziții a muzeului a determinat creșterea substanțială a patrimoniul muzeistic, dar și diversificarea acestuia, înțelegând prin aceasta deschiderea spre teaurizarea unui patrimoniu specific zonei, fapt care a impus și găsierea unei noi locații pentru expunerea și depozitarea acestuia. A fost lansată ideea transformării muzeului dintr-unul orășenească într-unul regional – al regiunii Crișana, iar mai târziu al celor trei Crișuri și al zonei Crasna-Barcău, care să activeze într-un nou sediu.

S-a optat pentru impozantul Palat baroc din apropierea sediului vechi – ce a avut funcția de reședință a Episcopiei romano-catolice de Oradea – construit între anii 1762–1777 după proiectele arhitectului austriac Franz Anton Hillebrandt și aflat în anii '60 într-o stare de degradare avansată, clădire în care se putea valorifica expozițional și păstra optim bogatul patrimoniu muzeistic. Aceasta a fost posibil prin acordarea statului român, a folosinței veșnice a interiorului, din anul 1964, cu precizarea că Episcopia romano-catolică rămânea în continuare proprietara clădirii. Din jurul anilor '65 începe, prin donații, achiziții, transferuri de la alte instituții, confiscări la frontiere, mărirea exponențială a colecțiilor, în vederea realizării expozițiilor permanente în noul sediu. Tot atunci demarează și lucrările pentru restaurarea și adaptarea edificiului la noua funcție, lucrări care în final s-au ridicat la cca. 21.000.000 lei. La 17 ianuarie 1971 s-a inaugurat Muzeul Țării Crișurilor, compus din patru

*Al doilea sediu al muzeului orădean
A nagyváradi múzeum második székhelye*

A második világháború után, 1947-től a múzeum egy kollektíva vezetése alá került, amelynek igazgatója Solomon Știrbu történész, a Nemzeti Néppárt tagja lett. Ő aktívan vett részt egy új báziskiallítás megszervezésében, amely 1947. november 7-én nyílt meg a nyilvánosság előtt. A történész nem maradt sokáig Nagyváradon, 1948 nyaratól Vlad Spoială került az intézmény élére, a Körösvidéki Múzeum létrehozásának éveiben pedig prof. Virgil Giurcă vette át a helyét. 1948 után az állam jelentős összegeket utalt ki beszerzésekre, amely által a gyűjtemény érezhetően gazdagodott. Az előző, 1913-ban készült leltár után 1951-ben leltározták ismét a múzeum gyűjteményét. 1953. március 25-én megkezdődött a múzeum teljes gyűjteményi anyagának újbóli leltározása. Az intézmény akkori elnevezése „Petőfi-Bălcescu” Regionális Múzeum volt, amely két osztályból, a történeti-régészeti és a természettudományi szekcióból állt. A történeti osztály részleges gazdagítására 1958-ban és 1961–1963 között került sor, amikor a legfrissebb ásatásokból származó műtárgyakat egy akkoriban új múzeumtechnikai formában állították ki. 1964. december 15-én megkezdte működését az *Etnográfiai és Művészeti Osztály*, amely 1966-ig működött, amikor a szekciók külön szervezték meg feladatkörüket. Ezek gyűjteményei jelentősebben gazdagodtak a román népművészet reprezentatív műtárgyaival, amelyekből kevesebb volt az 1896-ban megalakult gyűjteményekben. A muzeológusok figyelmet szenteltek arra is, hogy magyar, szlovák stb. népművészeti tárgyakkal, valamint román és kortárs reprezentatív művészeti alkotásokkal gazdagítsák a gyűjteményeket (1. táblázat).

A múzeum műtárgyak beszerzésére vonatkozó politikája befolyásolta ezen műtárgyak számának növekedését, de a változatosságát is. Főként arra gondolunk, hogy nyitottak lettek a régió sajátos gyűjteményeinek megőrzésére, amely magával hozta a kiállításra és raktározásra alkalmas hely megjelölését. Felvetették azt a gondolatot, hogy a múzeum városi jellege változzon át regionálissá – Körös-régióvá, később pedig a három Körös régiójává és a Kraszna-Berettyó környékévé, s ez egy székházban tevékenykedjen.

Erre a célra a régi székház melletti impozáns barokk palotát választották ki, amely a nagyváradi római katolikus püspökség székhelyeként működött. Az épület 1762–1777 között épült Franz Anton Hillebrandt osztrák építész tervei alapján. Az 1960-as években rendkívül leromlott állapotban állt, viszont olyan épület volt, amely optimális lehetett kiállítóhely és raktárak kialakítására. Ez úgy valósulhatott meg, hogy 1964-től a román állam örökös használatra átadta az épület belső terét azzal a pontosítással, hogy a római katolikus püspökség maradjon az épület tulajdonosa. Az 1965-ös év környékén megkezdődött a gyűjtemények jelentős bővítése adományokkal, beszerzésekkel, más intézményektől való

*Al doilea sediu al muzeului orădean – Evul mediu
A nagyváradi múzeum második székhelye – Középkor*

expoziții permanente (arheologie și istorie, artă, etnografie, științele naturii), cărora li s-au alăturat depozitele fiecărei secții în parte și laboratoarele de conservare și restaurare. Este perioada cea mai fertilă din existența instituției muzeale orădene, tocmai pentru că a devenit un centru cultural-științific de referință pentru vestul României și nu numai, chiar o instituție cu deschidere europeană, în ciuda opreliștilor specifice epocii. Acest salt impresionant a fost posibil datorită muzeografilor ce au lucrat aici și care s-au dovedit a fi, în marea majoritate, specialiști de excepție, riguroși investigatori ai patrimoniului teaurizat de către secțiile de Istorie, Artă, Etnografie, Științele Naturii. Ivan Ordentlich, Nicolae Chidioșan, Coriolan Hora, Jursák Tiberiu, Rozalia Poliș, Tezeza Mozes etc. sunt câteva din numele în jurul cărora generația tânără de muzeografi, angajați între 1968–1971, au contribuit la facerea noului muzeu al Țării Crișurilor. Revenind la dinamica colecțiilor dintre 1972–2009, trebuie să precizăm că este una spectaculoasă. În 1972 Secția de istorie a ajuns să aibă 6517 piese de inventar, iar Secția de artă 2828. Secția de etnografie, unde prima piesă inventariată datează din 1873, număra 7770 piese de inventar, iar Secția de științe naturale 8199 piese. La sfârșitul anului 2009 patrimoniul muzeului ajunge să numere 396.655 obiecte, din care 221.756 piese de arheologie și istorie, 17.907 de etnografie, 12.542 de artă, 144.450 de științele naturii, ceea ce dovedește preocuparea specială avută în răstimpul respectiv față de dezvoltarea colecțiilor, prin achiziții, cercetări arheologice și donații.

*Al doilea sediu al muzeului orădean – Arheologie
A nagyváradi múzeum második székhelye – Régészet*

áthozatallal, határokon való elkobzásokkal annak érdekében, hogy állandó kiállításokat szervezhessenek az új székházban. Ugyanakkor elindultak a munkálatok az épület restaurálása és új funkciójában való alkalmazása érdekében, amelyek végül körülbelül 21 000 000 lej költséggel jártak. 1971. január 17-én felavatták a Körösvidéki Múzeumot, amely négy állandó kiállításból állt (régészeti és történeti, művészeti, néprajzi, természettudományi), amelyhez csatlakozott minden osztályraktára, valamint a konzerváló és restauráló laboratóriumok is. A nagyváradi múzeumi intézmény történetének ez egy jelentős időszaka, mert a korra jellemző tilalmak ellenére épp egy Európa felé nyitó intézmény vált reprezentatív kulturális-tudományos központtá Románia nyugati része számára. Ez a lenyűgöző kiugrás azoknak a muzeológusoknak köszönhető, akik itt dolgoztak, és akiknek legnagyobb része kiváló szakember, a történeti, művészeti, néprajzi, természettudományi osztályok által felhalmozott gyűjtemények komoly kutatója volt. Ivan Ordentlich, Nicolae Chidioșan, Coriolan Hora, Jurcsák Tiberiu, Rozalia Poliș, Tereza Mozes stb. – csak néhány név azok közül, akik köré csoportosult az 1968–1971 közötti időszakban alkalmazott fiatal muzeológusok generációja, hozzájárulva az új Körösvidéki Múzeum létrehozásához. A gyűjtemények 1972–2009 közötti fejlődése igen látványos. 1972-ben a történeti osztály leltározott műtárgyai elérték a 6517 darabszámot, a művészeti osztály műtárgyai pedig a 2828 darabot. A néprajzi osztály, ahol az első leltárba vett műtárgy 1873-as keltezésű, 7770 darab leltári

*Al doilea sediu al muzeului orădean. – Arta românească de avangardă
A nagyváradí múzeum második székhelye – Román avantgárd művészet*

Specialiștii din Muzeul Țării Crișurilor, precum și cei aparținând Muzeelor Memoriale „Ady Endre” (înființat în 1955) și „Iosif Vulcan” (1965) – acestea dedicate unor oameni de cultură reprezentativi pentru lumea românească și maghiară deopotrivă – s-au dovedit a fi devotați atât ideii de valorificare expozițională și științifică a colecțiilor deținute, cât și studiului realității din teren sau celei de protejare a monumentelor istorice din acest areal geografic, indiferent cui i-au aparținut acestea

*Al doilea sediu al muzeului orădean. – Etnografie, port popular
(Crișul Negru)
A nagyváradí múzeum második székhelye – Néprajz, népviselet
(Fekete-Körös)*

tárgyat számlál, a természettudományi pedig 8199 darabot. A 2009-es év végén a múzeum gyűjteményi anyaga 396 655 műtárgyat számlál, amelyből 221 756 régészeti és történeti, 17 907 néprajzi, 12 542 művészeti, 144 450 természettudományi tárgy. Ez bizonyítja a gyűjtemények fejlesztésére irányuló szándékot a megjelölt időszakban, beszerzések, archeológiai kutatások és adományozások alapján.

A Körösvidéki Múzeum, valamint az Ady Endre (1955-ben alapított) és Iosif Vulcan (1965) Emlékmúzeum szakemberei elszántnak bizonyultak a térséggel kapcsolatos gyűjtemények kiállítása, tudományos feldolgozása, terepmunkák megvalósítása, a történeti emlékek védelme tekintetében, függetlenül attól, hogy ezek mely nemzetiségekhez (román, magyar, zsidó, német, szlovák, szerb stb.) kötődnek. Szintén a Körösvidéki Múzeum alá tartoztak és tartoznak a „Május 1.” fürdő területén lévő Révi barlang és a Pece-patak természetvédelmi területei.

*Al doilea sediu al muzeului orădean – Arta europeană medievală
A nagyváradi múzeum
második székhelye – Középkori
európai művészet*

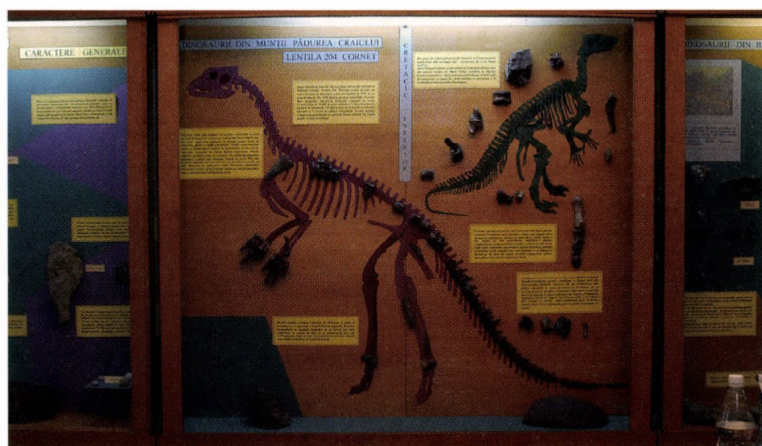
*Al doilea sediu al muzeului orădean. – Etnografie, ceramică
(Crișul Negru)
A nagyváradi múzeum második székhelye – Néprajz, kerámia
(Fekete-Körös)*

(români, maghiari, evrei, germani, slovaci, sârbi etc.). Tot în subordinea Muzeului Țării Crișurilor erau, încă de atunci, Peștera de la Vadu Crișului și Rezervația naturală Pârâul Peșea din Băile 1 Mai.

Generațiilor de muzeografi ce au lucrat aici după 1971 și până astăzi li se datorează și apariția a trei anuare, la inițiativa și în sprijinul directorului de atunci, prof. univ. dr. Sever Dumitrașcu: *Crisia*, de arheologie și istorie, *Biharea*, de etnografie și artă, *Nymphaea*, de științele naturii, ajunse astăzi la 82 de apariții, cărți de autor și volume colective, și ele într-un număr de peste 50, participarea la contracte de cercetare științifică, naționale și internaționale, pe probleme de arheologie, artă, etnografie și științele naturii. După 1971 paleta de preocupări s-a extins firesc, fie prin integrarea unor noi secții, Oficiul pentru Patrimoniul Cultural Național (1977), transferat din 2002 la Ministerul Culturii (Direcția pentru Patrimoniul Cultural Național Bihor), fie prin constituirea Secției de Relații Publice și Expoziții (1996) și a Ecomuzeului Țării Crișurilor (1996), acesta din urmă preconizat a fi realizat în peisajul Băilor 1 Mai și compus dintr-un Muzeu al Satului din Vestul României și Rezervația naturală „Pârâul Peșea”. S-a reușit, după 1989, ca să se inaugureze, la 1 decembrie 2008, Muzeul Memorial „Aurel Lazăr”, dedicat celei mai mari personalități politice române din prima parte a veacului al XX-lea.

În 1896, la Oradea, s-a inaugurat prima clădire special destinată unui muzeu al locului. La 17 ianuarie 1971 și-a deschis porțile Muzeul Țării Crișurilor, în atunci fostul sediu al Episcopiei romano-catolice de Oradea, moment din care a devenit unul din cele mai mari muzee pavilionare din România. Ambele date sunt fundamentale pentru muzeografia orădeană, dar și românească și central-europeană deopotrivă, tocmai pentru că demonstrează ambițiile unei comunități în a avea o instituție cu acest profil reprezentativă și în pas cu vremurile, unde să fie păstrate și valorificate obiecte-mărturie specifice vestului României cu prioritate, create de români, maghiari, evrei, germani, slovaci, șvabi etc. Este de remarcat, în acest context, că întotdeauna muzeul Oradiei și Bihorului și-a respectat condiția de instituție cu statut cultural-științific, servind pretențiile unei epoci istorice sau alteia, cât și de instituție deschisă spre aplicarea soluțiilor muzeotehnice totdeauna moderne și atractive pentru vizitatori și specialiștii în domeniu.

Astăzi ne aflăm într-o etapă când muzeul Oradiei și Bihorului ca instituție, la 114 ani de la apariție, se află într-un nou moment de transformare. Ca urmare a retrocedării Palatului Baroc, un monument arhitectural de excepție, Muzeul Țării Crișurilor a primit un nou sediu în care, firesc, se va apela la rezolvări muzeotehnice vizând pretențiile milenului III. Pe scurt, în anul 1990 a fost depusă prima solicitare, de către

*Al doilea sediu al muzeului orădean – Științele Naturii.
Rezervația Paleontologică Cornet
A nagyváradai múzeum második székhelye – Természettudomány.
Cornet Őslénytani Rezerváció*

Az 1971-től napjainkig itt dolgozó muzeológusok generációinak és az akkori igazgató, Sever Dumitrașcu egyetemi professzor kezdeményezésének köszönhető három évkönyv megjelenése is: a *Crisia* régészeti és történeti, a *Biharea* néprajzi és művészeti, valamint a *Nymphaea* természettudományi kiadvány. Ezek mára elérték a 82 kötettszámot. Szintén nekik köszönhető az eddig megjelent 50 önálló szerzői és közös

*Al doilea sediu al muzeului orădean – Științele Naturii. Mamut, Oradea
A nagyváradai múzeum második székhelye – Természettudomány.
Mamut, Nagyvárad*

Al treilea sediu al muzeului orădean (1896)
A nagyváradi múzeum harmadik székhelye (1896)

Episcopia romano-catolică de Oradea, pentru retrocedarea Palatului Baroc, al doilea sediu al Muzeului Țării Crișurilor, din postura de proprietar al palatului. În anul 1996 Episcopia a declanșat procesul pentru anularea folosinței gratuite a palatului de către statul român, formulă juridică intrată în vigoare în 1963–1964. Drept urmare, era imperios necesară găsirea sau construirea unei clădiri care să poată corespunde cerințelor unui muzeu ca: spații de expoziție, depozite, laboratoare de restaurare etc. În martie 2005, în urma vizitei la Oradea a Miniștrilor Culturii și Apărării de atunci, s-a decis transferul clădirii principale a Garnizoanei Oradea, fosta Școală Regală de Cadeți, pentru a prelua funcția de sediu al Muzeului Țării Crișurilor din Oradea, construcție proiectată de arhitectul Alpár Ignác și finalizată în anul 1898. La 9 iulie 2005, Înalta Curte de Casație și Justiție anulează folosința gratuită a Palatului Baroc de către Statul Român, iar în 30 august, același an, în ședința Consiliului Județean Bihor a fost trecută în folosința gratuită a muzeului clădirea principală a fostei Garnizoane (corpurile A și A1). Până la finalizarea procesului de renovare a acesteia s-a încheiat un acord cu Episcopia Romano-Catolică, prin care Muzeul Țării Crișurilor, contra unei chirii de 1 euro/m² și a cedării unor spații, poate rămâne în de acum fosta locație, până la data de 30 august 2008.

tanulmánykötet megjelenése is, valamint az országos és nemzetközi tudományos kutatásokban való részvétel régészeti, művészeti, néprajzi és természettudományi témakörökben. 1971 után a tevékenységi körök természetes módon bővültek, új osztályok integrálásával is. A Nemzeti Kulturális Örökség Hivatala (1977) 2002-ben átkerült a Kulturális Minisztériumhoz (Bihar megyei Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatósága). Megalakult a közművelődési és kiállítási osztály (1996) és a Körösvidéki Ökomúzeum (1996). Az utóbbit illetően azt javasolták, hogy a „Május 1.” fürdő keretében valósuljon meg, és a Nyugat-Románia Múzeumából, valamint a „Pece-patak” természetvédelmi területből álljon. 1989 után, 2008. december 1-jén sikerült felavatni az Aurel Lazár Emlékmúzeumot, amelyet a XX. század első felének legnagyobb román politikai személyiségének dedikáltak.

1896-ban Nagyváradon felavatták az első épületet, amelyet kifejezetten helyi múzeumnak szántak. 1971. január 17-én megnyitotta kapuit a Körösvidéki Múzeum az akkori nagyváradai római katolikus püspökség volt székházában, mely ettől kezdve Románia egyik legnagyobb múzeumává vált. Mindkét dátum alapvető jelentőségű a nagyvárad, sőt, a romániai és közép-európai muzeográfia számára is, mivel bizonyítja egy közösség abbéli ambícióit, hogy legyen egy reprezentatív, a korral lépést tartani tudó intézménye, ahol megőrizhetik és feldolgozhatják főként a Nyugat-Romániára jellemző műtárgyakat, amelyeket románok, magyarok, zsidók, németek, szlovákok, svábok stb. alkottak. Itt kell megemlítenünk, hogy Nagyvárad és Bihar megye múzeuma mindig megtartotta kulturális-tudományos jellegét, és nyitott volt a látogatók, valamint a szakemberek számára vonzó modern múzeumtechnikai lehetőségek alkalmazására.

Ma – 114 évvel a fennállása után – Nagyvárad és Bihar megye múzeuma az átalakulás egy új szakaszánál tart. A kivételes építészeti alkotás, a Barokk Palota visszaadása után a Körösvidéki Múzeum új székházat kapott, amelyben a III. évezred igényeit követő múzeumtechnikai lehetőségek várják a látogatókat. 1990-ben a nagyváradai római katolikus püspökség benyújtotta első kérelmét, hogy a Körösvidéki Múzeum adja vissza az egyháznak második székházát, a Barokk Palotát. 1996-ban a püspökség pert indított annak érdekében, hogy nyilvánítsa semmissé azt az 1963–64 között életbe lépett döntést, melynek értelmében a román állam ingyenesen használja a palotát. Így feltétlenül szükség volt egy olyan épület megszerzésére vagy felépítésére, amely megfelel a múzeum működési feltételeinek: kiállítóhelyek, raktárak, restauráló laboratóriumok stb. elhelyezésére. 2005 márciusában, az akkori kulturális és védelmi miniszterek nagyváradai látogatása után döntöttek a nagyváradai helyőrség, a volt Királyi Kadétiskola főépületének átminősítéséről, így az épület a nagyváradai Körösvidéki Múzeum székháza lett. Az épület

Al treilea sediu al muzeului orădean (2007). Școala Regală de Cadeți, Garnizoana Oradea, Construcție ridicată în 1896, arhitect Alpár Ignác
A nagyváradi múzeum harmadik székhelye (2007). Nagyvárad
Királyi Kadétiskola. Alpár Ignác építész által 1896-ban emelt épület

La 1 ianuarie 2006 s-au închis expozițiile permanente pentru a se pregăti transferul în noul sediu, știut fiind că în 2008 trebuiau să se termine reparațiile capitale la clădirea primită. Ulterior, la 10 noiembrie 2008, acordul dintre Consiliul Județean și Episcopia Romano-Catolică a fost prelungit cu încă doi ani, până la sfârșitul lunii august 2010, dată la care lucrările de reamenajare ale noului sediu ar trebui să se încheie, iar patrimoniul muzeistic să înceapă să fie transferat și depozitat în condiții optime.

În paralel, respectiv în anul 2007, s-a elaborat planul tematic al noului muzeu, de către întreg colectivul de specialiști ai muzeului, care astfel au avut posibilitatea de a-și da măsura indiscutabilei valori, plan care a vizat atât organizarea depozitelor, a laboratoarelor de conservare și restaurare (pictură, ceramică, lemn, metal, textile, os, piele, hârtie), cât și a spațiilor expoziționale, compuse din săli pentru expunerea tezaurului, pentru lapidariu, vivariu, științele naturii, istorie, artă universală și românească, etnografie. La acestea se adaugă sala de pedagogie muzeală, sala multifuncțională pentru conferințe și spectacole, salile de expoziții

*Al treilea sediu al muzeului orădean.
Exemple din proiectul de amenajare interioară
A nagyváradí múzeum harmadik székhelye.
Részletek a belső berendezési tervből*

Alpár Ignác építész tervei alapján fejeződött be 1898-ban. 2005. július 9-én a Legfelsőbb Igazságügyi és Ítélszék megsemmisítette a Barokk Palota román állam általi ingyenes használatára vonatkozó döntést. Ugyanabban az évben, a Bihar Megyei Tanács ülésén a volt helyőrség (A és A1 hadtest) főépületének ingyenes használatát a múzeum kapta meg. A renoválások elvégzéséig együttműködés született a római katolikus püspökséggel, amelyben lefektették, hogy a Körösvidéki Múzeum 1 euro/m² bérleti díj és egyes termek átengedése ellenében 2008. augusztus 30-ig az épületben maradhat.

*Al treilea sediu al muzeului orădean. Proiectul de amenajare interioară.
Secția Științele Naturii QUATERNARUL
A nagyváradí múzeum harmadik székhelye.
Belső berendezési terv – Természettudomány. QUATERNAR*

*Al treilea sediu al muzeului orădean. Proiectul de amenajare interioară.
Secția Istorie. EPOCA BRONZULUI
A nagyváradi múzeum harmadik székhelye.
Belső berendezési terv – Történelem. BRONZKOR*

temporare și de artă orădeană. Firma care a câștigat *Proiectul de reparații capitale și amenajări interioare sediu nou* a fost „S. C. Proiect Bihor” (arhitecți Horia Goga, Elisabeta Blînda) care a subcontractat firmei „König és Wagner építészek” din Budapesta, *Proiectul de mobilare și expunere obiecte*.

Noul Muzeu al Țării Crișurilor, ce este parte a Complexului „Muzeul Țării Crișurilor”, sperăm că va rămâne definitiv aici. Sperăm, de asemenea, că acesta își va consolida, în continuare, statutul de instituție cultural-științifică vie, care să servească doar promovării valorilor culturale reale și respectului celuilalt.

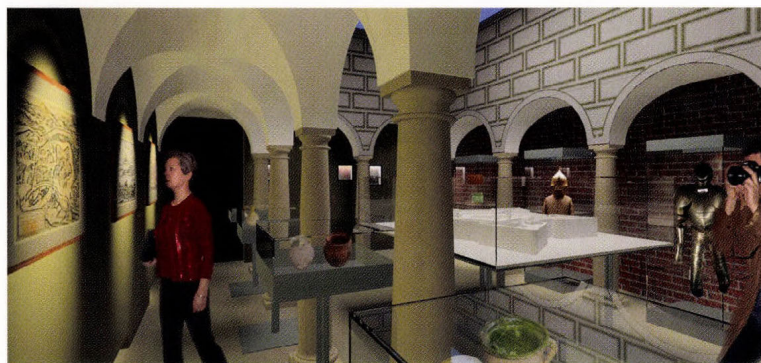
*Al treilea sediu al muzeului orădean. Proiectul de amenajare interioară.
Secția de Artă. ARTA ROMÂNEASCĂ MODERNĂ
A nagyváradi múzeum harmadik székhelye.
Belső berendezési terv – MODERN ROMÁN MŰVÉSZET*

*Al treilea sediu al muzeului orădean. Proiectul de amenajare interioară.
Secția Științele Naturii TUNELUL TIMPULUI
A nagyváradai múzeum harmadik székhelye.
Belső berendezési terv – Természettudomány. IDŐALAGÚT*

2006. január 1-jén bezártak az állandó kiállítások, hogy felkészüljenek az új székházba való átköltözésre. 2008-ban be kellett fejezni az alapvető javításokat a kapott épületen. Utólag, 2008. november 10-én, a Megyei Tanács és a Római Katolikus Püspökség közötti megállapodást még két évvel, 2010 augusztusáig meghosszabították, ameddig az új székhely berendezésének munkálatait is be kellene fejezni, a múzeumi gyűjteményeket pedig el kell kezdeni optimális körülmények közé helyezni és raktározni.

Ezzel párhuzamosan, 2007-ben az intézmény szakemberekből álló kollektívája kidolgozta az új múzeum tematikus terveit. A szakembereknek

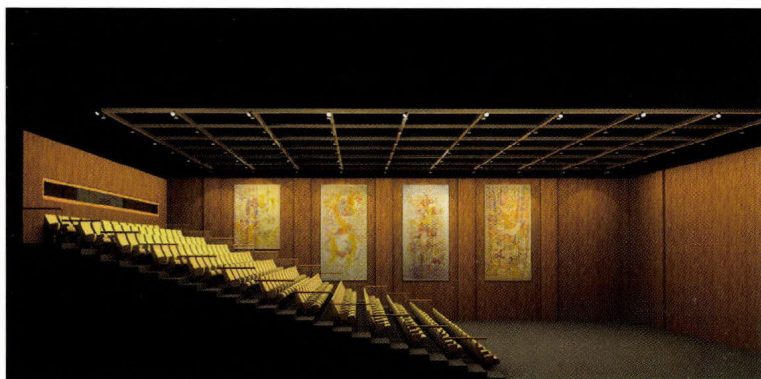
*Al treilea sediu al muzeului orădean. Proiectul de amenajare interioară.
Secția Istorie. CETATEA ORADEA
A nagyváradai múzeum harmadik székhelye.
Belső berendezési terv – Történelem. NAGYVÁRADAI VÁR*

*Al treilea sediu al muzeului orădean. Proiectul de amenajare interioară.
 Secția de Artă Corpul A. COLECȚIA FEKETE
 A nagyváradí múzeum harmadik székhelye.
 Belső berendezési terv – Képzőművészet. A szárny. FEKETE GYŰJTEMÉNY*

*Al treilea sediu al muzeului orădean. Proiectul de amenajare interioară.
 Secția de Artă. ARTA UNIVERSALĂ
 A nagyváradí múzeum harmadik székhelye.
 Belső berendezési terv – EGYETEMES MŰVÉSZET*

Al treilea sediu al muzeului orădean.

Proiectul de amenajare interioară. – Sala multifuncțională

A nagyváradi múzeum harmadik székhelye.

Belső berendezési terv – Multifunkcionális terem

ezáltal lehetőségük nyílt a vitathatatlan értékek felmérésére. Az új múzeum tematikus terveinek kidolgozása magában foglalta úgy a raktárak, a konzerváló és restauráló laboratóriumok (festmények, kerámiák, fa, fém, textil, csont, bőr, papír) elrendezését, mint a kiállítótermekét, amelyek a kincsek kiállítására, a lapidárium, vivárium, természettudomány, történelem, egyetemes és román művészet, etnográfia bemutatására szolgálnak. Ezekhez kapcsolódik a múzeumpedagógiai terem, a multifunkcionális konferencia- és előadóterem, az ideiglenes kiállítások és a nagyváradi művészet terme. *Az új székhely alapvető javításainak és belső berendezésének projektjét az „S. C. Proiect Bihor” cég nyerte meg (építészek: Horia Goga, Elisabeta Blânda), amely alvállalkozásba adta a Bútorozási és műtárgy-elhelyezési projektet a budapesti „König és Wagner építészek” nevű cégnek.*

Reméljük, hogy a „Körösvidéki Múzeum” Komplexumában lévő új Körösvidéki Múzeum végleg itt marad. Valamint azt is reméljük, hogy a továbbiakban is megszilárdítja élő kulturális-tudományos intézményi státusát, amely a valós kulturális értékek támogatását és mások tiszteletét szolgálja.